

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. VI. Præcipua difficultas circa evidentiam in attestante fuit in primo
Angelo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

TOM. II.

attestationis seu divini testimonii. Hinc David 2. Regum 23. v. 24. *Dixit Deus Israël mihi, locutus est fortis Israël sicut lux aurora, oriente Sole, mane absque nubibus rutilat: hæc plus denotant, quam cognitionem obscuram. Hæc tamen evidentia non impediēbat quo minus simul per alia motiva potuerint habere Fidem.*

SECTIO SEXTA.

Præcipua difficultas circa evidentiam in attestante fuit in primo Angelo.

I. *Præcipua difficultas esse videtur de primo Angelo, cui Deus per se mysteria revelavit.*

Nulla Fidei motiva tunc habuit prius Angelus.

II. *Dici nequit illum actum Angeli non esse evidentem.*

III. *Evidentia attestationis causat evidentiam attestati.*

IV. *Etiam primus Angelus non habuit ullius omnino mysterii evidentiam in attestante.*

TOTA itaque difficultas devolvitur ad Angelos, præsertim primum, reliquos enim per primum fuisse illuminatos, communis cum Divo Thoma est Theologorum sententia. Primo itaque Angelo evidenter constabat mysterium Trinitatis exemp. gra. sibi à Deo fuisse revelatum, hanc quippe revelationem sibi fieri, clarè videbat, nec ab alio provenire posse quam à Deo. Cùm ergo aliunde naturali lumine ipsi esset evidentissimum, quicquid Deus dicit, esse verum, habebat evidentiam in attestante Trinitatis, & aliorum mysteriorum, quæ Deus ipsi revelabat, nec ulla alia habuit motiva, aut species obscuras, quibus inevidentem de iis cognitionem, seu fidem eliceret, ergo non habuit fidem, quod tamen supra numero primo, cum communi Theologorum sententiâ diximus non esse concedendum.

Hic difficultati variè varii respondent. Vasquez 1. p. to. 2. Disp. 135. cap. 3. ait actum illum, quo Angelus ex revelatione & veracitate Dei evidenter cognitis, infert existentiam mysterii, seu rei revelatæ, non esse evidentem, sicque nihil ob stare quo minus dici possit actus Fidei. Sed contra: nam ut Sect. 3. num. 6. & sequentibus ostendi, actus ille est evidens qui oritur ex duobus evidentibus, cùm ergo hic actus sit ejusmodi, negari nequit eum esse evidentem. Videatur Sectio illa tertia, ubi hoc est fusè declaratum.

Torrez, ut loco etiam proximè citato diximus, affirmat actum illum, qui ex divino testimonio, Deique veracitate evidenter cognitis procedit, esse quidem evidentem, non tamen simpliciter, sed tantum secundum quid, nec rerum in se, sed solum in attestante. Verùm hoc etiam rejectum est Sect. 3. n. præcipuè nono; actus enim omnis, qui nititur objecto formali evidente, est evidens, & rerum etiam in se veritatem, quantvis per medium extrinsecum evidenter ostendit, & intellectum cogit ad assensum.

Ad difficultatem ergo propositam dico, etiam primum Angelum non habuisse evidentiam attestationis seu testimonii divini neque Trinitatis, nec alterius cujuscunque mysterii, sed tantummodo moralem, & quæ nullo modo pareret claram cognitionem rei revelatæ, nec cum necessitaret ad assensum, sed non minus ad hoc egebat piâ affectione, quam nos ad assentiendum mysticis nobis propositis eadem indigemus: ira Medina 1. 2. quaest. 67. art. 3. dub. 1. Granada 2. parte, Disp. 3. Sect. 3. n. 13. Bannez hic, q. 5. art. 1. & primâ parte, q. 32. art. 1. idem affirmare videtur Valentia q. 5. & alii, estque satis frequens inter recentiores opinio.

Ut verò rem hanc declarem, notandum locutionem hanc primo Angelo à Deo factam, non alio modo contigisse, quam vivam mysterii credendi apprehensionem in illius intellectu formando, quod eo sine faciebat Deus, ut Angelus occasionem inde fumeret assensum illi mysterio præbendi: quamvis verò dicta apprehensio non fuerit signum naturale hujus Dei intentionis, sed ad hoc peculiariter à Deo instituta, ex variis tamen colligere potuit Angelus hanc Dei ordinationem & institutionem, & hanc esse vocem Dei sibiloquentis, cùm non verba tantum, sed alia res quæcunque esse possint voces, si ad hoc instituantur, ut constat in surdis ac mutis, qui per signa internos suos conceptus aliis aperiunt, & illorum similiter mentem percipiunt.

Plura autem sunt, ex quibus, tanquam ex motivis credibilitatis extrinsecis colligere potuit Angelus, apprehensionem illam in ipsius intellectu productam, fuisse vocem Dei, quæ eum alloquebatur: primò, quia mysterium, quod per apprehensionem illam representabatur, Deum exempli gratia esse remuneratorem, & præmium pro bonis operibus reddere, pœnas pro malis infligere, est rectæ rationi maximè consentaneum, atque in providentiâ ac bonitate Dei fundatum. Secundò, quòd moraliter loquendo nulla sit ratio cur Deus talem, tamque extraordinariam apprehensionem in ejus intellectu formet, nisi ut eum per illam illuminet, eaque velut voce utatur ad ipsum hac de re instruendum. Tertiò, probabile in primis Angelo videri potuit, si mysterium illud esset verum, magnum se illud credendo bonum consequi posse, è contra verò nullum esse periculum mali, si invincibiliter credat falsum, at verò non parum subesse potest periculi si verum non credat. Ex his & aliis, quæ facillè quis excogitare potuit motivis, evidens erat moraliter illi Angelo hanc apprehensionem fuisse vocem Dei, quæ illi intimare voluit dari tale mysterium, sicque elicere potuit actum Fidei, quo illud ita esse crederet quia Deus dixit.

Evidens itaque metaphysicè erat Angelo, hanc apprehensionem sibi à Deo esse impressam, non tamen ei erat nisi moraliter evidens eam fuisse Dei locutionem, cùm ad varios alios fines, præterquam ad ipsi loquendum potuerit ei Deus illam inmittere, ut apprehensionem Trinitatis aut Incarnationis infundere illi potuit ad tentandum ejus ingenium, quod præceptoribus in more est, qui ut discipulorum ingenium probent, res eis interdum difficiles proponunt, ut videant quid de iis sint dicturi. Hæc ergo apprehensio non est essentialiter locutio, & consequenter quantumvis sciret evidenter Angelus eam esse à Deo, non tamen propterea sciebat evidenter esse locutionem, & eo animo à Deo immisam, ut per illam aliquid ipsi significaret.

Ad quod clariùs percipiendum, notandum ex S. Thoma quaest. 12. de Prophetiâ, art. 7. Corp. duo ad Prophetiam requiri, nempe ut quis signum seu cognitionem accipiat, & insuper ut sciat quid significet, quæ duo, ut constat, sunt inter se separabilia. Hinc, inquit S. Doctor, Pharao, quamvis ut refertur Gen. 41 sub boum & spicarum figuris, fertilitatis ac sterilitatis futura signum accepit, non tamen dicendus est Propheta, cùm rerum per illud significatarum notitiam ex eo non accepit, sed Propheta fuit Josephus, qui per illa signa res etiam significatas didicit, ac prædixit. Sic ergo audire potest quis

V. *Quo pacto Deus primo Angelo de Fidei mysteriis sit locutus.*

Quævis res extrinsecus potest esse vox.

VI. *Motiva credibilitatis, ex quibus colligere potuit Angelus apprehensionem illam fuisse locutionem Dei.*

Nihil mali tunc angelo provenire potuisset si invincibiliter credidisset falsum.

VII. *Non erat Angelo metaphysicè evidens illam esse locutionem Dei.*

VIII. *Ostenditur, aliud esse audire locutionem, aliud esse quid sit locutio.*

quis locutionem; & tamen non scire quod sit locutio.

IX. Quod verò hac ratione Deum cum Angelis loqui non repugnet, ex eo clarè constat, quod hoc modo sapius cum Prophetis eum locutum esse sit manifestum, per simplicem scilicet quandam apprehensionem & representationem imaginariam, illam ulterius ad aliquid aliud significandum ordinando. Sic Danieli locutus est per visionem quatuor bestiarum, de mari ascendentium, ut habetur Danielis septimo. Zacharias etiam vidit virum in equo rufo inter Myrtera: & alia id genus plurima, quorum plenæ sunt sacrae literæ. Has autem veras fuisse Dei locutiones constat, nam ad aliquid aliud significandum semper ordinabantur, ut patet ex contextu. Unde Zacharias cap. 1. vers. 7. huic visioni præmittit: *Factum est verbum Domini ad Zachariam &c.* Num. etiam 12. vers. 6. dicit Deus: *In visione apparebo ei, vel per somnum loquar ad illum.* Per simplicem ergo rei alicujus apprehensionem loqui etiam Deus potest Angelo.

X. Dices: Deus ita rem hanc Angelo per apprehensionem illam proposuit, ut evidenter, evidentiam saltem morali ei constaret esse Dei locutionem, & teneretur eam credere, saltem quoad specificationem, ita nimirum ut non posset illi dissentire, ergo evidenter hinc sciebat Angelus Deum rem illam affirmare, & consequenter eam esse veram. Negatur tamen consequentia, illa enim apprehensio non magis in unam partem ex se Angelum inclinabat, quam in alteram: & licet, ut supra n. 6. ostendi, ex variis motivis colligere probabiliter posset eam esse Dei locutionem, certò tamen hoc ei non constabat. Hinc nihilominus non tenebatur Deus apprehensionem illam in Angelo non producere, utitur enim hac in re jure suo, & creaturas suas pro libito producit. Hoc verò mirum videri non debet in hac apprehensione, cum ut supra diximus, miracula etiam patrare possit, licet inde homines permissivè, & præter Dei intentionem decipiantur. Unde sicut in superioribus ostendimus de hominibus, ita nunc dico de Angelis, posse scilicet eos per accidens obligari ad credendum falsum, ex infirmitate nimirum creaturæ, summæque ad res divinas & supernaturales improprietate. Idem etiam existimo de primo homine, eum scilicet evidentiam in attestante non habuisse.

Dixi primam Dei ad Angelum locutionem fuisse simplicem apprehensionem, non iudicium, quia conformius est naturæ rationali, ut hoc modo non vi ad mysterii alicujus assensum rapiatur;

XI. Dicitur homines, ita etiam Angelis per accidens obligari possunt ad credendum falsum.

XI. Congruentius multo est, ut illa

sed motivo aliquo proposito inducatur. Deinde, si primus ille actus à Deo impressus Angelo, fuisset iudicium, jam antecederet necessitas fuisset ad credendum, ita ut illo instanti discernere non potuisset, cum eodem instanti reali idem affirmare simul & negare nemo possit.

Dei cum Angelo locutio si sit per bonum, non iudicium.

SECTIO SEPTIMA.

Utrum actus Fidei esse possit evidens in attestato.

ACTUS ille Fidei dicitur evidens in attestato, qui tendit in objectum, quod aliunde per medium scientificum innotescit, ut Deum esse, & similia. Querimus itaque an circa objectum hoc modo cognitum dari simul possit actus Fidei. Hanc difficultatem latè discussi in Logica, Disp. 50. ubi dixi, non solum circa idem objectum posse simul in eodem intellectu dari scientiam & fidem, sed etiam in eodem actu posse utramque hanc rationem inveniri. Quæ, cum ibi fusillimè sint disputata, nihilque iis hic addendum occurrat, huic rei in præsentem non censo diutius insistendum.

Quæres, utrum sicut cum scientiâ, ita etiam cum visione beatâ stare possit Fides divina. Huic etiam objectioni respondi Disputatione illâ 50. Logica, Sect. 3. num. 7. quia tamen Theologica est, hic eam breviter proponendam exilimo. Dico itaque, cum per visionem beatam, quæ de facto datur, omnia quæ hic in viâ obscura sunt, & ad Fidem concurrunt, clarè videantur, ipsa nimirum revelatio, & omnia motiva, quæ jam vident cum rebus quas credebant fuisse metaphysicè connexa, miracula scilicet & alia ad hunc finem fuisse à Deo facta, ut nimirum attestarentur mysterio quod tunc credendum proponebatur; hæc inquam omnia cum clarè videantur, nulla manet obscuritas, in qua fundetur Fides, sed omnis actus est evidens in attestante, ut in superioribus est declaratum. Si tamen visio beatâ talis esset, ut per eam objectum tantum materiale actus Fidei videretur, non revelatio, nec motiva, existimo cum tali visione beatificâ stare posse actum Fidei divinæ. Unde per divinam potentiam unâ cum visione clarâ Dei stare in eodem intellectu potest & actus Fidei, & habitus. Sed de his satis in præsentem; plura hac de re adjiciuntur postea, Disp. 19. sectione secundâ.

I. Quid sit actus Fidei esse evidens in attestato.

II. Cum visio beatâ quæ nunc est stare nequit Fides.

Omni actus qui jam fertur in beatâ ad divinam revelationem est evidens in attestante.

